

Mizející Praha

Výstava fotografií Jana Reicha

19. 9. – 11. 11. 2007

Jan Reich, fotograf oceněný cenou Magnezia Litera, vystavuje výjevy z pražských periferií, které naše děti již nemohou znát.

Výstava **Mizející Praha** obsahuje 122 černobílých fotografií a týká se těchto navzájem propojených cyklů: domy, dílny, ohrady, přístavy, lodě, tramvaje, plovárny a nábřeží. Většina záběrů byla pořízena v pražských čtvrtích Holešovice, Libeň, Smíchov. Původní soubor fotografií na formáty negativů kinofilmu 6 x 9 cm vznikl během let 1973 -1979. V roce 1997 ho autor doplnil kontaktními kopiemi 18 x 24 cm. Autor fotografoval místa, která znal důvěrně z dětství. Fotografie jsou v současné době nejen uměleckým záznamem, ale i dokumentárním svědectvím zániku specifika těchto čtvrtí před jejich současnou moderní přestavbou.

Praha zastavená v čase

Soubor fotografií **Mizející Praha**, vydaný knižně roku 2000, byl už v Praze vystaven v letech 1976 a 1996. „Vracím se k tomuto tématu potřetí proto, že jsem jednak fotografie zkompletoval a zarámoval, ale především z toho důvodu, že mají své místo právě v Muzeu hlavního města Prahy,“ říká Jan Reich. „Je to výstava na správném místě a ve správném čase. Nešlo mi o to, vyvolat v lidech pouhý pocit nostalgie při pohledu na již neexistující pražská zákoutí a bizarnosti, mým záměrem především bylo přinést dokument doby, představit Prahu mého dětství. Jsem sice dejvickým rodákem, ale táhlo mě to například k vodě, k Vltavě, na jejímž břehu otec stavěl ve svém volném čase lodě, dokonce naše rodina vlastnila hausbót,“ dodává.

Když autor mizející Prahu hledal, nacházel, zaznamenával a nakonec „zpracovával“ k obrazu svému, cosi mu na těch fotografiích chybělo. Byli to lidé. „Šlo o záměr,“ vysvětluje. „Chtěl jsem vytvořit kontrast k Paříži, kde jsem v devětašedesátém a v sedmdesátém roce fotil pulsující život této metropole. Na rozdíl od Paříže se však Praha tehdy jevila jako naprosto fádni město, celá ta její atmosféra byla šedivá, nudná a skoro bez života. Tak proč nějací lidé?“

Josef Kroutvor ve svém doslovu k publikaci **Mizející Praha** uvádí: „Velké město je chameleon měnící barvy, nálady, vzhled podle stavu prostředí. Je-li prostředí šedé, šedivé, skoro bez barvy a bez nálady, rozložené do široké škály šedi, je i záznam reality šedivý, neustále balancující na samé hraně světla. Ostatně tak viděl Prahu sedmdesátých let i Jan Reich, fotograf, pražský chodec, tulák s koženou brašnou hosenou přes rameno. Vyhledával místa, o nichž se nedá vždy říci, že by byla krásná: železniční depa, sklady, prkenné ohrady, náspy, fragmenty nábřeží, přístav a dožívající plovárnu. Zejména staré Holešovice byly jeho oblíbeným rajónem. Reichovy záběry navazují v mnohém na putování Josefa Sudka, Václava Chocholy a dalších svědků pražské periferie.“

Ta periferie hlavního města ovšem prakticky definitivně zmizela. Když se Praha na počátku minulého století neorganicky rozvíjela, měl v sobě tehdejší průmyslový boom cosi poetického. Nyní je tomu jinak. Ale fotograf Reich není nostalgik...

„Ano, život okraje metropole dnes účelově vytlačila expandující výstavba obřích průmyslových hal a skladišť, luxusních bytů, kouzlo nechtěného kamsi zmizelo, místo něj se

díváme spíše na Prahu technickou. Ovšem takový je zákon času, jednou tuto dnešní Prahu možná také někdo zachytí, než zmizí a přijde zase něco nového,“ uzavírá.

Fotografie Jana Reicha jsou uměleckým artefaktem, dokumentem a ještě něčím navíc. „Nemizející“ touhou člověka být svědkem své doby

Jan Reich (21. 5. 1942). Prošel řadou zaměstnání, z nichž pro jeho uměleckou dráhu byla nejdůležitější zkušenost dělníka v Cirkuse Evropa a v Cirkuse Kludský. V tomto prostředí se totiž fotograficky „odrazil“, zde našel svůj potenciál.

V druhé polovině šedesátých let Jan Reich studoval FAMU a vedl život pražské bohémy. Často pobýval pod Vyšehradem v barabizně zvané Hanzlberg. V tomto ateliéru se scházela generace umělců se společným pocitem tvůrčího neklidu, vzdoru, rebelství. Byli to kromě Reicha např. fotograf Pavel Hudec-Ahasver, příští televizní režisér Eduard Sedlář, mim Boris Hybner nebo zpěvák Pavel Sedláček. Během normalizace se živil především produkcí barevných pohlednic Čech. „Ty obrázky musely být slunečné a bezproblémové. Barevná fotografie, to je obchod, nemám ji vůbec rád. Člověk je pak závislý na tiskárně, barvu nedělá sám,“ říká. Ve všeobecném normalizačním útlumu vitality se Jan Reich obrátil k hlavnímu městu, k jeho starým periferiím, nikoliv k okrajovým sídlištím. Na černobílý materiál snímal zákoutí na Smíchově, v Holešovicích, v Libni, v Podolí. Vznikl soubor **Mizející Praha**, vydaný však nakonec až roku 2000, po úspěchu několikrát reeditované publikace Praha (poprvé 1993), v níž se autor obrazově chopil historického jádra metropole.

Obrazové publikace Reich sice vydával již předtím - Chodsko (1982), Krušnohoří (1983), Posázaví (1988), Prag, Malá Strana (1992) -, ovšem až trilogií Praha, Mizející Praha, Praha a Vltava (ta vyšla roku 2002) si vydobyl mezi tuzemskými fotografy pověst následovníka Josefa Sudka. Své fotografie prezentoval na samostatných i společných výstavách v Čechách i v zahraničí. Dosavadním vrcholem jeho tvůrčí činnosti je publikace Bohemia (2005). Charakterizuje ji výstižně: „ Vybíral jsem si místa, která pro mě měla nějaký duchovní smysl, vědomě v protikladu k trendu poslední doby, kdy se spíš prosazují věci technické a jakoby bez historie, bez kontextu...“

Kontakt: Muzeum hl. města Prahy, odd. prezentace,
Alexander Lukeš, 224 223 696 I. 123, 602 979 661